

højtærede Minister, naar det maatte lykkes at faa et saadant Gymnastikhus indrettet, da vil vise særlig Omhu med Hensyn til Valget af den Personlighed, der kommer til at give Undervisning i Gymnastik. Det er overmaade vigtigt for de studerende, at de kunne vedligeholde deres Velse i Gymnastik, kunne have Lejlighed til at øve sig legemligt under det stillestående Arbejde; men det er af meget stor Vigtighed, at Vejledningen, de faar, bliver en dygtig, og at man udsøger de bedste Kræfter i saa Henseende.

Endelig skal jeg nævne endnu et Punkt, der fra den finansielle Side i og for sig er ubetydeligt, men som jeg tror har en særegen Karakter, som man ikke har været tilstrækkelig opmærksom paa hidtil. Det er det lille Vædringsforslag Nr. 29 — „Det lærde Skolevæsen“ — at der indsættes en Anmærkning saalydende: Af Rønne lærde Skoles Kapital afgives 2,130 Kr. til et Stipendiefond for Skolen. Jeg antager, at det i Grunden er et Retskrav, der fyldestgøres ved, at dette vedtages. Sammenhængen med dette Stipendiefond er følgende:

Ved Lov af 7de November 1809 om de lærde Skoler blev det befaleet, at der ved enhver Skole skulde oprettes Stipendiefond, der skulde bestaa af de Privatlegater, der habdes, og hvor disse ikke slog til, skulde der staaes Midler fra anden Side for at bringe Stipendierne op til det Beløb, hver Skole skulde have. For Rønne Skoles Vedkommende blev nu Forholdet det, at den i 1811 blev reduceret til Middelskole, men 1818 genoprettedes den igen som lærd Skole, og saa blev der altsaa ogsaa Spørgsmaal om Stipendiefondet. Nu havde den ingen Privatlegater, men derimod blev der ydet det fornødne Beløb til Stipendiefondet fra Skolefondet. I Marts 1825, da Forholdene vare trange paa mange Omraader, begyndte man saa ogsaa at tænke paa Indskrænkninger paa Skolevæsenets Omraade, og bl. a. kom der da en Skrivelse fra Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler af 2den Juli 1825, som bestemte, at herefter skulde Stipendiefondene indskrænktes til de private Legater, der fandtes; men de Skoler, der havde faaet Tilskud fra Skolefondene, eller hvor Legaterne udbredtes derfra, maatte re-noncere paa Stipendier. Rønne Skole, som ikke havde nogen Legatkapital, havde derefter ikke noget Stipendiefond. Det fandt man, Stolens Forstanderskab og Befolkningen derovre, imidlertid var en noget betænkelig Sag, og da Skolepengene i Rønne den Gang ikke vare saa høje som andtsteds, tilbød man, at man vilde fordoble Skolepengene paa Vilkaar af, at Halvdelen af denne For-

øgelse blev anvendt til et Stipendiefond. Dette gif Regeringen ind paa ved en lgl. Resolution af 14de Oktober 1825, og i Henhold dertil danne des Stipendiefonden. Det er mig klart heraf, at naar man ved Stolens Nedlæggelse i 1853 — tror jeg det var — inddrog Stipendiefonden i Skolekassen, gjorde man det i Grunden ganske utiladeligt; thi dette Stipendiefond var opsparret i Henhold til en lgl. Resolution, der havde henlagt disse Penge til Stipendiefonden. Naar Skolen altsaa skulde nedlægges, maatte man have baaret sig ad som andre Steder, hvor man havde saadanne Stipendiefond eller Legater, nemlig at man ingenlunde inddrog dem i Skolekassen ved Stolens Nedlæggelse, men henlagde dem til en eller anden nærliggende Skole, stadig til Anvendelse til det Formaal, som det oprindelig havde. Nu ere de jo imidlertid blevne inddragne i Skolefondens; men mig er det tydeligt, at Skolefondens har ingen Rettighed til at beholde denne Stipendiefond. Lovens Ord om, at der ved Skolen skal være en Stipendiefond, staar her, og jeg ser derfor ikke rettere, end at denne Skole har et Krav, der er mere end et Villighedskrav — i Grunden et Retskrav — paa at faa det tilbage. Jeg har ment, uagtet Forslaget ikke er videre betydeligt i finansiell Henseende, at burde gøre opmærksom derpaa, da jeg ikke tvivler om, at naar man nærmere undersøger Sagen, vil man være enig i, at Rigsdagen ikke bør vægre sig ved at genoprette denne Stipendiefond, og vi ville da komme bort fra dette lille Vædringsforslag, der nu har gaaet igen ved den ene Finanslovbehandling efter den anden. I øvrigt skal jeg anbefale Tinget at stemme for de af den højtærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet stillede Vædringsforslag, som Udvalgets Flertal har tiltraadt.

Th. Nielsen: Jeg skal lade de gamle Spørgsmaal ligge og ikke en Gang berøre alle de ny, for at gøre mit til at forferte Forhandlingen.

Hvad Vædringsforslag under Nr. 12 angaar, om et Ekspeditionssekretærhonorar paa 600 Kr., skal jeg minde om, at Kultusministeriet har jo i de senere Aar faaet baade en Departementschef for Kirkevæsenet og en Kontorchef for Skolevæsenet. I 1870, da vi levede i en fredssommelig Periode, mente man, at man godt kunde hjælpe sig med den ene Departementschef. Nu har Ministeriet faaet den anden til og oven i Købet en Kontorchef til Skolevæsenet, saa det forekommer mig, at der er Grund til at vente noget med yderligere at give Honorar